του Μιχαήλ Χούλη, Θεολόγου

“Κάποτε υπήρχε ένας πλούσιος άνθρωπος, ο οποίος φορούσε πορφύρα και λινά ενδύματα και ζούσε καθημερινά μέσα σε μεγάλη πολυτέλεια. Κοντά στην πύλη του ήταν ξαπλωμένος ένας πτωχός, ονομαζόμενος Λάζαρος, γεμάτος πληγές, ο οποίος επιθυμούσε να χορτάσει από τα ψίχουλα που έπεφταν από το τραπέζι του πλουσίου. Ακόμη και τα σκυλιά συνήθιζαν να έρχονται και να γλύφουν τις πληγές του. Συνέβη δε να πεθάνει ο πτωχός και να φερθεί από τους αγγέλους στον κόλπο του Αβραάμ (στον παράδεισο). Πέθανε δε και ο πλούσιος και ετάφη. Στον άδη, όπου βασανιζόταν, σήκωσε τα μάτια του και βλέπει από μακριά τον Αβραάμ και τον Λάζαρο στους κόλπους του (στην αγκαλιά του). Και φώναξε και είπε: «Πάτερ Αβραάμ, ελέησέ με και στείλε τον Λάζαρο να βουτήξει την άκρη του δακτύλου του σε νερό και να δροσίσει την γλώσσα μου, διότι υποφέρω μέσα σ’ αυτήν την φλόγα». Αλλά ο Αβραάμ είπε: «Παιδί μου, θυμήσου ότι εσύ απόλαυσες τα αγαθά σου στη ζωή σου, όπως και ο Λάζαρος τα κακά. Τώρα όμως αυτός εδώ παρηγορείται και εσύ υποφέρεις. Και εκτός από όλα αυτά υπάρχει μεταξύ μας ένα μεγάλο χάσμα ώστε να μην μπορούν να περάσουν εκείνοι που θέλουν να διαβούν από εδώ σε σας, ούτε οι από εκεί σε μας». Είπε τότε ο πλούσιος: «Σε παρακαλώ λοιπόν πατέρα, να τον στείλεις στο σπίτι του πατέρα μου, διότι έχω πέντε αδελφούς, να τους νουθετήσει, για να μην έλθουν και αυτοί στον τόπο αυτό των βασάνων». Λέγει σ’ αυτόν ο Αβραάμ: «Έχουν τον Μωυσή και τους προφήτες, ας τους ακούσουν». Αυτός δε είπε: «Όχι, πάτερ Αβραάμ, αλλ’ εάν κάποιος από τους νεκρούς πάει σ’ αυτούς, θα μετανοήσουν». Ο Αβραάμ όμως του απάντησε: «Εάν δεν ακούνε τον Μωυσή και τους προφήτες, δεν θα πειστούν, ακόμη κι αν κάποιος αναστηθεί από τους νεκρούς»” (Λουκ. 16,19-31).

Η γνωστή παραβολή του Χριστού μάς διδάσκει όχι μόνο την αγάπη και το ενδιαφέρον που πρέπει να επιδεικνύουμε προς τους αναγκεμένους, αλλά και την ζωή μετά τον θάνατο, την συνείδηση που έχουν οι ψυχές, τον παράδεισο και την κόλαση, και για την κρίση του κόσμου με βάση την έμπρακτη αγάπη.

Ο πλούσιος φαίνεται, όχι τυχαία, να μην διαθέτει όνομα, διότι έχει ξεχαστεί από τον Θεό, αφού δεν αγάπησε ποτέ και φέρθηκε εντελώς άκαρδα προς τον Λάζαρο. Δεν τον απασχολούν τα προβλήματα του Λαζάρου και ζει μόνο για τον εαυτούλη του. Στο ευαγγέλιο τουλάχιστον του Ματθαίου, και στην Πατερική σκέψη, διαφαίνεται όμως η αλήθεια ότι η αγάπη και η φροντίδα των φτωχών, αστέγων, κατάκοιτων, ψυχικά αρρώστων και περιθωριακών είναι το εισιτήριό μας για την αιώνια ζωή. Η αγάπη είναι που μας εισάγει στον παράδεισο, η φιλανθρωπία είναι στροφή προς τον Θεό, όχι η αναισθησία και η ανευθυνότητα (‘πείνασα και μου δώσατε να φάω’, λέγει ο Κύριος, ‘δίψασα και μου δώσατε να πιω’, ήμουν γυμνός, φυλακισμένος κ.λπ., και ήρθατε προς Εμένα). Διαφορετικά κερδίζει κανείς την κόλαση, που δεν ευθύνεται γι’ αυτήν ο Θεός, αλλά είναι η προσωπική μας απομάκρυνση απ’ Αυτόν, λόγω της δικής μας, αυτόβουλης δηλαδή, αρνητικής στάσης απέναντι στον κόσμο, την κοινωνία, την πτώση από τις αξίες, την απραξία, την απονιά (Ματθ. 25, 35-46).

Αλλά μήπως ο άκαρδος πλούσιος άλλαξε στάση μετά θάνατον και μετάνιωσε; Όχι!

Phoca PDF

Παρέμεινε σκληρός όπως ήταν και πριν. ‘Εν τω άδη ουκ έστι μετάνοια’. Δεν χάρηκε για την καλή νέα θέση του Λαζάρου, ούτε μπορούσε να ζητήσει, ως παγιωμένος στο κακό, συγνώμη από τον Θεό, τον Αβραάμ μα και τον Λάζαρο, που τόσο είχε πικράνει και απορρίψει όσο ζούσαν ψυχοσωματικά πρωτύτερα. Ούτε φυσικά θεωρεί ο πλούσιος ευτυχία του τον παράδεισο, διότι δεν ζήτησε να μεταφερθεί εκεί. Ξέρει ότι βρίσκεται στην κόλαση, αλλά δεν του αρέσουν και τα πνευματικά και δεν φαίνεται να αγαπά καθόλου τον Θεό. Το μόνο που βλέπουμε να τον ενδιαφέρει είναι να δροσιστεί, να περάσει καλύτερα στη νέα αυτή άσχημη θέση που βρέθηκε. Πάλι ο εαυτούλης του, πάλι αντιμετωπίζει τον Λάζαρο σαν υπηρέτη του, όπως τον ένοιωθε στη γη. Τυφλός πνευματικά ήταν πριν, τυφλός μένει και τώρα. Δεν ζητάει προσευχή και ολοκληρωτική επέμβαση σωτηρίας για τον εαυτόν του, γιατί γνωρίζει ότι πλέον καταδικάστηκε. Και η σκληρότητά του διόλου μαλάκωσε. Αμετάβλητη η πνευματική κακομοιριά του. Γι’ αυτό όσο ζούμε να γνωρίζουμε πως μόνοι μας δημιουργούμε την καταδίκη μας, όσο εμμένουμε στο κακό και την αμαρτία. Όσο ο αγγειοπλάστης δουλεύει τον πηλό και μένει μαλακός, μπορεί να πάρει όποιο σχήμα θέλουμε, όταν έπειτα όμως ξεραθεί θα μείνει τελεσίδικα το σχήμα που θα του έχουμε διαμορφώσει από πριν. Ας φροντίσουμε δηλαδή τις προϋποθέσεις μας σκέψης και πράξης, διότι χτίζουν θετικά ή αρνητικά θεμέλια και συνέπειες.

Ο Αβραάμ επισημαίνει στον άλλοτε πλούσιο και νυν πτωχό, ότι αλλάζουν όλα μετά θάνατον. Οι ασθενείς, κυνηγημένοι, περιθωριακοί και αναγκεμένοι έχουν πολλές πιθανότητες να βρεθούν στην αιώνια και μακαρία ζωή, ενώ οι καλοπερασάκηδες και ανεύθυνοι, οι δυνατοί που ποδοπατούν τους άλλους, οι ρηχά όμορφοι, οι κοσμικά άνετοι με την μικρή καρδιά, θα βρεθούν στον τόπο των βασάνων, που ορίζεται από τον Χριστό ως τελεσίδικη διαμονή τους. Συνήθως ξεχνάμε την ανάγκη σωτηρίας μας και την προσωπική καταξίωση και τρέχουμε να γεμίσουμε από υλικά αγαθά, από κούφια ‘ιδανικά’, από ψεύτικη ζωή. Εδώ όμως είναι τα ρέοντα, εκεί τα μένοντα. Εδώ τα μεταβλητά, εκεί τα ωραία και αμετάβλητα. Μας διαφεύγει ο πλούτος της ψυχής και κοιτάμε να γεμίσουμε το κενό μας με απατηλές ελπίδες. ‘Πολλοί θα βρεθούν από πρώτοι τελευταίοι και άλλοι από τελευταίοι πρώτοι’, σύμφωνα με τα λόγια του Ιησού (Μάρκ. 10,31). Και πάλι: ‘είναι πολύ δύσκολο να μπουν στη βασιλεία του Θεού όσοι έχουν στηρίξει τις ελπίδες τους στα χρήματα’ (Ματθ. 10,24).

Το να αρνείται κανείς την Ορθόδοξη Οδό της λύτρωσης, όχι από άγνοια αλλά από ηθελημένη απόρριψη, αυτό είναι από μόνο του μια καταδικαστέα στάση. Οι καμπάνες χτυπούν συνεχώς και βοούν για προσέλευση στη θεία Λειτουργία, ο Χριστός προσφέρει το σώμα και το αίμα Του, υπάρχει η Αγία Γραφή και οι εντολές του Χριστού που μας ελευθερώνουν από τα πάθη και την αμαρτία, οι άγιοι διδάσκουν διαχρονικά για το πώς μπορούμε να ενωθούμε χαρισματικά με τον Τριαδικό Θεό, η φύση μάς διδάσκει ότι υπάρχει τέλειος κατασκευαστής και μοναδικός Νους που δημιούργησε με απόλυτη σοφία κάθε τι, αλλά πολλοί επιμένουν να κρατούν κλειστά τα αυτιά και μάτια της ψυχής τους, αρνούνται πεισματικά το θείο θέλημα και τη σχέση μαζί Του.

Αυτό έκανε και ο πλούσιος όσο επίγεια ζούσε. Ζητάει τώρα να ενεργήσει ο Αβραάμ

Phoca PDF

για να σώσει τους συγγενείς του, μπορεί πράγματι να αγαπούσε τους κατά σάρκα αδελφούς του, αλλά με δικό του ατομικό τρόπο, χωρίς επέκταση και αναφορά στο Θεό και την αγάπη Του. Είχε δική του άποψη για την αλήθεια, δεν σήμαιναν γι' αυτόν κάτι ο Μωυσής και οι προφήτες (θα λέγαμε σήμερα η χριστιανική διδασκαλία), ήταν αιρετικά σε απόσταση από την Αποκάλυψη του Θεού και αυτό φαίνεται: (α) στο ότι δεν συμμερίζεται τα όσα του λέει ο πατριάρχης Αβραάμ -ότι το χάσμα είναι αγεφύρωτο δηλαδή μεταξύ παραδείσου και κολάσεως και ότι ακόμα και αν δουν με τα μάτια τους κάποιοι ένα νεκρό να επανέρχεται κοντά τους δεν αρκεί αυτό για να πειστούν- και (β) από το ότι εμπιστεύεται ο ανώνυμος στα μάτια πλέον του Θεού πλούσιος περισσότερο, ή και μόνο, τα σωματικά και υλικά (την άμεση όραση ενός νεκρού για να πιστέψουν τα αδέλφια του) παρά την πίστη και την ελπίδα στην παραδείσια ζωή, όπως εκφράζεται στην Παράδοση και την Αγία Γραφή και αποκαλύφθηκαν στη ζωή των αγίων του Θεού.

Διότι για τη σωτηρία χρειάζεται και στροφή της θέλησης προς τον Ιησού Χριστό, που Εκείνος είναι άλλωστε ο οποίος επανήλθε πραγματικά από τους νεκρούς κατά την πρώτη του Ανάσταση, αλλά και όπως θα επανέλθει και πάλι κατά τη Δεύτερή του Έλευση, ίνα κρίνει ζώντες και νεκρούς. Η ιδιοτέλεια επομένως στην πίστη και οι δικές μας ψιλές απόψεις περί Θεού, σωτηρίας, παραδείσου, Κρίσης και αιωνιότητας δεν σώζουν, αν δεν ταυτίζονται με την Αποκάλυψη του ίδιου του Θεού, ο οποίος θέλει «πάντας ανθρώπους σωθήναι και εις επίγνωσιν αληθείας ελθείν».

Phoca PDF